1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
"SVOBODA", 81-83 GRAND ST.
JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 106. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 6-го ЧЕРВНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 6, 1963 No. 106. VOL. LXX.

ПАЛАТА ОБМЕЖУЄ ВЛАДУ ПРЕЗИДЕНТА В РЕОРГАНІЗАЦІЇ УРЯДУ

Вашингтон. — 4-го червня Палата Репрезентантів більшістю 227 до 174-ох голосів прийняла законопроєкт, згідно з яким обмежується владу Президента в тому напрямку, що він не може реорганізаційним способом створити новий департамент в своєму кабінеті, на що дозволяв йому закон із 1949-го року. Акція Палати була спрямована на те, щоб президент Дж. Кеннеді не міг організаційним способом зорганізувати новий Департамент Міських Справ, проти чого виступає Конґрес. Палата голосувала над цією справою тому, що треба було продовжити згаданий закон із 1949-го року про право Президента реорганізувати уряд, бо цей закон кінчається в червні цього року. Палата продовжила цей закон до червня 1965-го року, але додала до нього поправку із сімох слів, яка не дозволяє Президентові творити нові департаменти в своєму кабінеті. Цю поправку вніс республіканський конґресмен із Огайо Кларенс Дж. Бравн, за нею голосувала і частина південних демократів. Закон про реорганізацію влади дозволяє Президентові організувати або ліквідувати федеральні аґенції, і ті всі зміни є важливі, якщо до 60-ох днів якабудь Палата Конґресу не поставить вета проти них звичайною більшістю. Досі президенти ЗДА подавали 74 пляни організаційних змін в урядових аґенціях, і з них 52 пляни були здійснені а проти 22-ох Конґрес поставив був вето. Автор проєкту продовжити закон із 1949-го року конґресмен демократ із Висконсину Генрі С. Ройс просив Палату продовжити закон без змін, і покликався на той факт, що демократи голосували за продовженням цього закону під час президентури Айзенгавера. Президент Айзенгавер в 1953-му році на основі цього закону зорганізував був Департамент Здоров'я, Виховання і Добродійности. Демократичні промовці в дискусії заявляли, що обмеження цього закону свідчитиме про те, що Палата виступає проти Президента, недаючи йому права зорганізувати Департамент Міських Справ. Але представники республіканців відповідали на це, що їх ціллю є те, щоб затримати ініціятиву при реформах урядових аґенцій в руках Конґресу. Республіканці в 1962-му році голосували проти створення Департаменту Міських Справ тому, що це, на їх думку, поширило б урядову бюрократію.

Представник Департаменту Оборони остерігає американців в справі СССР

Вашингтон. — Асистент секретаря оборони Лол Г. Ніці, виступаючи на телевізійній програмі „Проблеми і відповіді" заявив, що американський нарід мусить бути приготований на те, що вже в найближчому майбутньому СССР відновить свою активність в закордонній політиці та виявить свою агресивну тактику в цій ділянці, тому, щоб вирівнати своє розходження з китайськими комуністами. Ніці сказав про совєтських провідників, що вони в останніх місяцях не були активні в закордонній політиці, але помилкою було б витягати з того факту такий внесок, що воно буде так довший час. „Гадаю, — казав асистент секретаря оборони, — що ми мусимо бути приготовані на відновлення совєтської активности і до зросту напруження між Сходом і Заходом. Можливою ареною навого напруження може бути Берлін.

Мих. Добрянський, керівник Українського Відділу в „Радіо Свобода" на відвідинах у ЗДА

Ню Йорк. — У п'ятницю, 31-го травня ц. р., приїхав на короткі відвідини в ЗДА ред. Михайло Добрянський, керівник українського відділу в „Радіо Свобода", що його, подібно, як і Інститут Дослідів СССР, вдержує в Европі Американнський Комітет Визволення. Побувавши впродовж суботи і неділі, 1 і 2 червня, на різних українських імпрезах в Ню Йорку, ред. М. Добрянський минулого вівтірка, 4-го червня, відвідав головну канцелярію Українського Народного Союзу й приміщення В-ва „Свобода", зустрівши тут багатьох своїх знайомих, познайомившись з цими інституціями та відбувши інформаційну розмову з редакторами. Очолюваний ред. Добрянським український відділ в „Радіо Свобода" затруднює дев'ять осіб і крім того має цілий ряд вільних співробітників, між ними ряд видатних та заслужених українських журналістів, до яких належать і ред. М. Добрянський. Українські радіопрограми, переважно вісті і коментарі, передає „Радіо Свобода" кожного дня в тижні, сумарично по 12 годин денно, повторюючи постійно три дні в тижні одногодинні програми, а чотири дні півгодинні програми. „Радіо Свобода" має всіх дев'ять відділів, з того три слов'янські (український, російський і білоруський) та шість не-слов'янських (вірменський, грузинський, ідель - уральський, туркменський, а з е р байджанський та ін.). Кожний з цих відділів, хоч і одержує з центрального відділу вісток (яким тепер керує відомий нашій громаді український канадійсько - американський молодий діяч М. Дяковський) загальні новини ,має сам повне право вибору та є цілком незалежний один від одного. Головну частину програми українського відділу заповняють оригінальні вістки з українського життя та коментарі на ці теми. Американський Комітет Визволення вдержує свій Інститут та „Радіо Свобода" в Европі з виразною метою допомогти поодиноким національним групам еміґрантів у їхніх змаганнях і дає їм до розпорядження свої устаткування. Кожний з цих національних відділів вдержує відповідний зв'язок із своєю національною р е п р езентацією на еміґрації. Український відділ має такий зв'язок з Державним Центром УНР, як також вдержує приязні відносини з деякими українськими середовищами, що є поза Державним Центром. Ред. М. Добрянський твердить, що постійні виступи совєтської пропаґанди проти „Радіо Свобода", як і всілякі посередні і безпосередні вістки з України потверджують велике значення і вартість „Радіо Свобода" для змагань поодиноких народів. Про працю українського відділу „Радіо Свободи" тількищо опубліковано окрему книжку із поданням зразків українських радіопрограм. Відвідини ред. М. Добрянського в ЗДА мають службовий характер і їх головною метою є познайомитись з українським життям в Америці та нав'язати особисті контакти. Ред. Добрянський залишиться в ЗДА до 20-го червня ц. р. і в тому дні вернеться назад до своїх обов'язків у Мюнхені. Перед виїздом, ред. Добрянський побуватиме ще в Кліривленді та деяких інших містах ЗДА і Канади.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В ЗДА ВЕЛИКИМИ ЖАЛОБНИМИ ВРОЧИСТОСТЯМИ В НЕДІЛЮ 9-го ЧЕРВНЯ ВІДЗНАЧИТЬ 30-ту РІЧНИЦЮ ГОЛОДУ В УКРАЇНІ

Митрополит Іоан та архиєпископ Мстислав відправлять Всенародну Панахиду в Бавнд Бруку

Бавнд Брук, Н. Дж. — В найближчу неділю, 9-го червня 1963-го року, в усіх храмах Української Православної Церкви в ЗДА відбудуться великі жалобні врочистості для вшанування мільйонів невинних жертв зорганізованого червоною Москвою штучного голоду в Україні 30 років тому. Головні жалобні врочистості відбудуться тут в Осередку Української Православної Церкви перед величавою Церквою - Пам'ятником, збудованою на честь Героїв і Мучеників Українського Народу. У програмі врочистостей: в год. 9:30 ранку в тимчасовій церкві св. Андрія буде відправлена Служба Божа. Час між год. 12-ою і 1-ою вполудне призначений на впорядкування процесії до Церкви - Пам'ятника, в якій візьмуть зорганізовану участь Духовенство, парафії, організації молоді та представники громадських установ. О год. 1:30 по полудні перед Церквою - Пам'ятником буде відслужена Всенародна Панахида, яку очолять ВПреосв. Владики Митрополит Іоан і Архиєпископ Мстислав. О годині 2-ій по полудні будуть промови представників українських центральних установ. а в год. 3-ій закінчення співом „Чуєш, брате мій", та українського національного гимну.

У МЮНХЕНІ ВІДКРИТО ДІМ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ

Мюнхен, Німеччина. — У висліді заходів українських чинників та доброзичливої постави німецьких чинників, в Мюнхені постав Дім Української Науки. Урядові кола Баварії, в порозумінні з урядом в Бонні уважали за вказане прийти з допомогою українським науковим установам в Мюнхені, щоб вони могли продовжувати свою працю в більш догідних умовах. В тій цілі створено з представників різних міністерсвт і міського уряду в Мюнхені осібну Кураторію для опіки над тими установами. Кураторія подбала про забезпечення їх осібним будинком, в якім знайшов приміщення осередок української науки. Наразі до осередку належать: Український Вільний Університет, Українське Наукове Т-во ім. Шевченка і Технічно - Господарський Інститут.

24-го травня ц. р. відбулось посвячення Дому Української Науки та урочистий акт передачі його згаданим установам. Посвячення Дому довершив Апостольський Екзарх в Західній Німеччині єпископ П. Корниляк в сослуженні священиків, а потому відчитав молитву Митрофорний Протоієрей Української Автокефальної Церкви о. Паладій Дубицький в приявності численних запрошених гостей. Після відправи гості мали нагоду оглядати виставку видань українських наукових установ на еміґрації, розташовану в головній залі будинку.

Того ж дня відбулось урочисте зібрання в залі Баварської Академії Наук в приявності біля двох сот українців, німців та представників інших національностей. Зібрання відкрив представник Академії проф. Е. Кушмідер, вітаючи зібраних і виголошуючи доповідь про значення української науки. З доповіддю виступив Ректор УВУ проф. О. Кульчицький, а на останку проф. В Янів дякував в імені українських науковців німецьким приятелям, завдяки яким в Мюнхені міг створитись осередок української вільної науки. З дуже теплими привітами і побажанями для української науки виступило коло десятка представників різних німецьких наукових і урядових установ Мюнхену і Бонну, а від українців привітальне слово виголосив голова Центрального Представництва Української Еміґрації в Німечині Я. Бенцаль.

Увечері, на запрошення прем'єр - міністра Баварії відбулось прийняття в репрезентативних залях колишньої резиденції баварських королів. Біля ста присутніх на прийнятті німецьких і українських гостей привітав тут шеф протоколу баварського уряду. Промовляв також представник надбурмістра Мюнхену. В імені українців німецьким господарям відповів голова ВО УНРади М. Лівицький. (*Бюлетень У.І.Б.*)

Влада Аденауера скінчиться 1-го серпня

Бонн. — Провід Християнсько-демократичної партії в Західній Німеччині рішив покликати до життя з днем 1-го серпня ц. р. т. зв. Дорадчий Штаб, який підготовив би гладкий перехід влади з рук канцлера Конрада Аденауера до рук його наступника Людвіґа Ергарда, із персональними змінами в новому уряді та з увагою на ті всі справи, що від 14-х років насправді залежали від арбітрального вирішування Аденауером. Конрад Аденауер, який тепер має 87 років, погодився був відійти від уряду осінню цього року. не подавши докладної дати. але в міжчасі вже кількакратно знову виступав проти особи віце-прем'єра й міністра народного господарства, який нібн не має відповідних кваліфікацій на прем'єра.

Ред. Михайло Добрянський на відвідинах у „Свободі". Сидять (зліва): ред. Іван Кедрин, ред. Михайло Добрянський і д-р Лука Луців, а стоять ред. Вячеслав Давиденко та ред. Володимир Душник.

ВАТИКАН ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ПОХОРОНУ ІВАНА XXIII І ВИБОРУ НОВОГО ПАПИ

Рим. — У вівторок 4 червня ц. р. перенесено тіло померлого день перед тим Папи Івана XXIII з його помешкання у Ватиканському палаці до собору св. Петра. Відбулося це з традиційним урочистим церемоніялом, процесію проводили 30 кардиналів і багато закордонних дипломатів, а просувалась вона помалу коридором, що його ватиканська варта створила посеред десятків тисяч народу, які залягли площу св. Петра. Тіло померлого Папи покладено перед головним вівтарем собору св. Петра, безпосередньо під величавою кспулою творчости Мікель-Анджеля. Тіло спочиває на високому катафальку з горіючими високими свічками у чотирьох рогах катафальку, а почесну варту становлять члени так званої Шляхетської Гвардії у червоних туніках. Трохи далі від катафальку почесну варту та водночас лад тримають члени постійної ватиканської Швайцарської Ґвардії у блакитно-жовто - червоних уніформах, пошитих вперше буцім-то за взором, що його зладив Рафаель. На погідному спокійному обличчі померлого Папи не видно слідів великих терпінь, що їх він переживав під час своєї 4-денної аґонії. Тіло Івана XXIII зодягнене в парадні шати, на голові в нього золота тіяра, у руках хрест і вервиця, руки в червоних рукавичках з золотими нашивками, так само на ногах м'які червоні черевики, на яких золотом вигаптовано малі хрестики. Перед перенесенням Папи до собору св Петра — він лежав у своєму помешканні, у сусідній кімнаті до тієї, в якій помер, в парадних шатах, а задню стіну становив прегарний ґобелін з постатями святих Петра і Павла, наче похиленими над померлим. Багато кардиналів і дипломатів прийшли ще туди. до Ватиканського палацу, поклонитись смертним останкам Папи. Між прибулими були й президент Італії Антоніо Сені та урядуючий прем'єр Амінторе Фанфані. Папа буде похоронений в четвер о год. 5 попол., тимчасово в крипті біля домовини Папи Пія X. Остаточне місце для його домовини буде визначене після виявлення його заповіту.

ПАПА ІВАН XXIII. НА КАТАФАЛЬКУ. — Згідно з його передсмертним бажанням, він має в руках хрест, який сам собі купив за свої ощадности три десятки років тому у торгівця антиками. Вгорі — кардинал Бенедетто Альоізі Маселля, папський канцлер, який виконує верховну в л а с т ь в Католицькій Церкві до вибору нового Папи, що почнеться 19-го ц. м.

Скликання кардиналів до Риму

Тим часом, поруч із приготуваннями до похорону померлого Папи Івана XXIII йдуть вже приготування до вибору нового Папи. Декан Святішої Колеґії кардиналів кардинал Евжен Тіссеран скликав всіх 82-ох кардиналів до Риму. 35 кардиналів були вже там у дні смерти Папи Івана XXIII, — здебільша італійці. Хоч офіційний „конкляв", себто зібрання. консистор Святішої Колеґії кардиналів задля вибору нового Папи почнеться 19 ц. м., проте кардинали переводитимуть вступні наради над принципами, яким повинні відповідати кандидати на нового папу. Першу таку пленарну конференцію кардинал Тіссеран призначив на середу 5 ц. м. 10 год. вранці. Ці пленарні засідання будуть відбуватися щоденно, аж до початку консистору. Італійський уряд заявив, що згідно з постановами Лятиранських пактів Італійської держави з Ватиканом, італійські державні власті ґарантуватимуть повний спокій і безпеку для кардинальського консистору, що вибиратиме Папу. Всі 5 американських кардиналів — Франсіс Спелман з Ню Йорку, Алберт Маєр з Шикаґо, Джеймс Франсіс МекІнтайр з Лос Анджелесу, Ричард Кушінґ з Бостону і Джозеф Ріттер з Сант Луїсу — заповіли свій відлет до Риму на середу-четвер цього тижня. Зате польський кардинал Вишинський хворий і не може прибути на похорон, а заповів свій приїзд аж на тайний консистор.

Жалібні маніфестації

Тим часом у світі триває жалоба. В цілій Італії закрито школи, всі прапори спущено до половини щоґли. Асамблея 7-ленної Західньо - Европейської Унії, що мала розпочати свою конференцію в минулий вівторок у Парижі, відкликала її з уваги на смерть Папи. Рідне село померлого Папи, Сотто іль Монте в Італії, покрите чорними прапорами, що мають над кожною хатою. В Еспанії проголошено 10-денну жалобу 8-денна жалоба проголошена на Філіппінах. Навіть комуністичний президент Куби Асвальдо Дортікос, рахуючись з почуваннями католицьких громадян Куби, проголосив триденну жалобу. Американський Конґрес, Сенат і Палата Репрезентантів, прийняли в минулий вівторок спільну резолюцію про „глибокий смуток" з приводу смерти Івана XXIII. В імені Сенату зголосили її сенатори Губерт Гомфрі, демократ, і Еверет Дірксен, республіканець, а від Палати Репрезентантів — її спікер Джон МекМек. У Ню Йорку, в соборі святого Патріка, Архиєрейську Богослужбу з причини смерти Папи відправив кардинал Франсіс Спелман, а проповідь виголосив архиєпископ Джеймс Ґріффітс.

Папа Іван XXIII — творець і людина

Папа Іван XXIII вперше поширив був Колеґію Кардиналів на 23 новопризначених кардиналів в десять тижнів після своєї коронації в 1958 році і на дальших 8 кардиналів в березні 1960 року. Між призначеними ним кардиналами є перший мурин, перший філіпінець і перший японець. З-посеред 82-ох теперішних кардиналів 55 є не-італійців.

Родина померлого Папи не змінила була свого способу життя — бідної селянської родини — після того, як Анджельо Джузеппе Ронкаллі став 28 жовтня 1958 року Папою. Обоє його батьки — безземельний селянський робітник Джованні Ронкаллі і мати Марія Анна Маццоля, також колишня селянська дівчина — давно померли. З 13-х дітей троє померли в дитинстві, а шестеро дальших померли в пізніших роках. В живих залишились три брати, з яких найстарший Заверіо має 77 років, жонатий, але бездітний, старий парубок 71-літній Альфредо і 67-літній Джузеппе, вдовець із 10 дітьми. Одинока в живих сестра Ассунта є вдовою і має четверо дітей. Брати, сестра і три братанки були приявними при смерті Папи. Папа ззалишив 18 братанків і братаниць, чи пак сестрініць. Дві сестрініці є монахинями, одним із братанків є монсіньйор Джованні Баттіста Ронкаллі, що перебував останній тиждень при хворому Папі.

Папа Іван XXIII багато подорожував у своєму житті, дармащо за свого неєповна 5-річного урядування на Апостольському Престолі не виїздив з Італії, зате часто виїздив поза мури Ватикану. Від з'єдинення Італії у 1870 році до Лютеранського пакту за Муссоліні в 1929 р., Папи добровільно обмежили себе до вузького терену Ватикану. Однак останній Папа ніколи не був в Америці. Зате його попередник, Папа Пій XII, був в З'єдинених Державах, як кардинал Пачеллі.

Папа Іван XXIII вславився своїми суто-людськими прикметами та нехтуванням мертвого протоколу. Він зірвав із традицією, що Папи мають їсти окремо та обідав і вечеряв спільно з своїми прибічними духовниками та деякими членами свого двору. Він мав теж тонке вичуття гумору. Коли студенти університету Нотр Дам дарували йому авто вартости 12.000 дол., то він з гумором заявив: „Благословлю це авто і авта всіх вас, сподіваючися, що кожний з вас має своє авто. Але, зрештою, благословлю всіх вас, з автами чи без авт".

Папа Іван XXIII проголосив був 18 листопада 1962 р. понад двом тисячам єрархів, членів Вселенського Собору, що він увів зміну в римо-католицьку Богослужбу, вперше від сьомого сторіччя. А саме, він розпорядив, щоб зараз після називання імени Богородиці Марії в Богослужбі — називати також святого Иосифа. Він зробив це під безпосереднім враженням інциденту на Соборі: одному старенькому єпископові, особистому приятелеві Папи й колишньому довголітньому в'язневі кацету, перервали слово тоді, коли він палко боронив перед пленумом Собору значення святого Иосифа.

Смерть Папи перервала переговори Ватикану з комуністичними державами

Рим. — Смерть Папи Івана XXIII перервала тайні переговори, що їх Ватикан вів з комуністичними країнами Мадярщиною і Польщею в справі нормалізації тамошніх взаємин між панівною в тих країнах Католицькою Церквою та комуністичним правлінням. Безпосередньо з переговорами з комуно - мадярським урядом зв'язана дальша доля кардинала Жозефа Міндсенті, який від осени 1956 року живе в американській амбасаді, куди він схоронився перед переслідуваннями збоку комуністів. Посередником у цих переговорах був австрійський кардинал Иозеф Кеніґ з Відня, який їздив двічі до Будапешту та до Варшави. Від висліду переговорів між Ватиканом і Мадярщиною залежить також справа можливого покращання взаємин між ЗДА і Мадярщиною. Тому ЗДА тепер перервали приготування до відновлення нормальних дипломатичних взаємин з Мадярщиною, перерваних внаслідку здавлення повстання сосовєтськими танками та настановленням там уряду московського ставленика, Яноша Кедара.

Митрополит Амврозій Сенишин проголосив 9-денну жалобу

Філядельфія. — Тут з Митрополичої Канцелярії інформують, що з приводу смерти Папи Івана XXIII, яка наступила в понеділок, 3-го червня 1963, Митрополит Української Католицької Церкви в ЗДА ВПреосв. Кир Амврозій Сенишин проголосив дев'ятиденну жалобу та видав до духовенства і вірних таке розпорядження:

„З приводу смерти Святішого Отця Папи Івана XXIII., великого приятеля українського народу, розпоряджаємо дев'ятиденну жалобу, починаючи від 4-го червня 1963 р. На знак жалоби доручаємо відповідно удекорувати назовні всі Божі храми й католицькі установи, а в неділю, 9-го червня, відслужити в усіх церквах і каплицях торжественну Божественну Літургії з Панахидою за душу покійного Папи Івана XXIII. До участи в заупокійній Божественній Літургії слід запросити всі товариства, установи, школи та всіх вірних".

Того ж дня, себто в неділю 9-го червня ц. р. о год. 4-ій по по полудні Митрополит Кир Амврозій відслужить заупокійну Літургію з Панахидою в катедральному храмі у Філядельфії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mony orders виставляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Після смерти Папи Івана XXIII

Коли помер Пій XII, то деякі коментатори турбувалися, чи знайдеться такий його наступник, який дорівняв би своїм форматом тому померлому великому Папі, що вславився своїм державним розумом, дипломатичним хистом та відвагою. Іван XXIII виправдав сторицею надії його виборців із Святійшої Колеґії кардиналів. І коли він, тоді ще кардинал Анджельо Джузеппе Ранкаллі, дістав 28-го жовтня 1958-го року потрібних дві третини голосів з-посеред 50 приявних членів Святійшої Колеґії щойно в 11-му чи 12-му голосуванні, то настільки труднішим буде вибір тепер, коли число кардиналів зросло до 82-ох. Це велике число, як також різнородне обличчя виборців наступника Івана XXIII ще більше утруднюватиме їхнє рішення: обрати 262-го з черги того, що засяде на Апостольському Престолі, гідно перейме залишену йому спадщину і збагатить її новими вартостями — для Католицької Церкви, християнського світу та, всього людства в цій трудній і складній історичній епосі.

Папа Іван XXIII перейде до історії, як найвідважніший і найпослідовніший представник так званого поступового крила у верхівці Католицької Церкви. Його Енцикліки „Мати і Вчителька" з липня 1961-го року і „Мир на Землі" з 10-го квітня цього року пов'язані своєю тематикою і тенденцією з Енцикліками Папи Лева XIII „Рерум Новарум" — „Про нові справи" з 1891-го року і Папи Пія XI „Квадраґезімо Анно" — „Сорокового Року", в 40-річчя попередної Енцикліки. Всі вони стосувались соціяльного поступу у відношенні до робітництва і взагалі до всіх працюючих людей, у відношенні до всього суспільного ладу. Очевидно, що Папа Іван XXIII, який займав це найвище в католицькому світі становище під час холодної війни й перегонів у зброєнні, мав вже на увазі не тільки соціяльно - матеріяльну поправу людської екзистенції, але передусім — мир.

Яким шляхом піде наступник Івана XXIII — це журливе питання, що турбує найширші кола людства. Іван XXIII розпочав велике діло, але волею Господнею не міг його закінчити. Для переведення великих реформ він скликав Вселенський Собор, який свою першу сесію відбув від 11-го жовтня до 8-го грудня минулого року. На тій сесії відразу дала себе пізнати більшість отців ліберальної, поступової, толерантної течії, що шукає єдности в усьому християнському світі шляхом примирливости та взаємного зрозуміння. Собор має продовжувати свою працю 8-го вересня цього року, але виключно від рішення нового Папи залежатиме, чи скличе він ту нову сесію Собору.

У шуканні шляхів, як поліпшити становище Католицької Церкви в комуністичних країнах і як послабити традиційну ворожість московського православія до Ватикану, Папа Іван XXIII пішов так далеко, що допустив на Вселенський Собор „обсерваторів" навіть від московської Православної Церкви і прийняв на авдієнції зятя Хрущова, Аджубея. Італійські комуністи старалися використати ці моменти в останніх парляментарних виборах. Цим самі комуністи пригадали, що Католицька Церква була, є і мусить залишитися найсильнішою фортецею проти комунізму та передовою силою у боротьбі за дійсний мир, який може настати тільки після загину царства Сатани, яким є сучасні центри агресивного комунізму: Москва і Пейпінг.

Сенат має свою думку

Не тільки до американської, але й до всесвітньої історії перейшов факт, що президент Вудро Вілсон, вернувшися у 1919-му році з Паризької конференції до Вашингтону, не зміг провести ратифікації Версальського договору в Сенаті і не здобув згоди Конгресу на приступлення ЗДА до Ліги Націй. Поминувши особисту трагедію цього американського президента, тісно пов'язану з тією його борнею із власним парляментом, наслідки повороту ізоляціоністичних настроїв в Америці прикро виявилися на розвитку подій в Европі між двома світовими війнами, дармащо сенатська більшість мала тоді чимало рації, отягаючись проти втягнення Америки у вир женевських пересправ, без відповідної ґарантії щодо забезпеки незалежности політики ЗДА від рішень Ліги Націй. Американська преса звертає увагу, що між президентом Кеннеді і Конгресом може розпалитись подібна боротьба, як її пережив був Вудро Вілсон, — з подібним прикрим для нього наслідком.

Іде про справу дальших атомових детонацій. Відомо, що протягом п'ятьох років тривають безплідні переговори з СССР, щоб укласти договір трьох атомових великодержав, який забороняв би всі або деякі ядрові експерименти. Від грудня минулого року ці переговори знову зайшли в сліпий кут, ніби внаслідок неосягнення згоди щодо числа міжнародних щорічних інспекцій, а насправді тому, що Совєти не хочуть такого договору, щоб мати вільну руку в удосконалюванні своєї ядрової зброї в ході щораз нових штучних детонацій. Тим часом президент Кеннеді завжди був і є прихильником припинення таких детонацій. Він сподівався, що зуміє переконати Хрущова в конечності порозуміння в цій справі, і це було головною причиною його зустрічі з Хрущовим у Відні в червні 1961-го року. Коли ж йому той задум не вдався, він не тільки настоював на продовжування морочливих розмов з большевиками у цій самій справі, але й — твердять американські коментатори — ніби став прихильником концепції, що при нинішньому ступні досконалости сейсмографів не треба прив'язувати надто великого значення до міжнародних контрольних інспекцій, проти яких так рішуче застерігається Москва. В останньому часі, читаємо, що президент Кеннеді буцімто сприяє і проголошенню нового добровільного одностороннього мораторіюму щодо атомових детонацій, виходячи із засновку, що ЗДА мають уже кількісно і якісно достатній запас атомової зброї.

Тим часом не тільки військові, але й конґресові кола проти дальших поступок Москві в цій справі. Якщо Президент пред'явив би Сенатові для ратифікування договір, в якому не було б достатньої ґарантії, що большевики не підведуть Америки — не будуть договір ламати й крадькома переводити засекречені підземні детонації, які можуть дати їм в руки кращу атомову зброю, аніж її має Америка, то Сенат такого договору не ратифікує. Коли б таке сталося, то це був би страшний удар для престижу Президента і, очевидно, такий виступ Сенату проти Президента був би глибоким потрясенням у внутрішніх відносинах в Америці.

Із прочитаних на цю тему коментарів найкращий, мабуть, такий висновок, що американська закордонна й оборонна політика повинна якнайменше цікавитися настроями неприхильних Америці невтралістів та пацифістів і старатися випередити СССР, поки тривають перегони у зброєнні.

Ярослав Курдидик

Голоси позитивної критики

Малощо не рік після вибору президента Кеннеді панувала в Уряді думка, що з Хрущовим вдасться договорись і зробити з ним якийсь „позитивний бизнес", так, як у це вірив колись покійний президент Ф. Д. Рузвелт, — коли задовольнити большевицькі претенсії і нічого від них не вимагати.

Після прикрого розчарування і ствердження, що всі зміни, які останнім часом зайшли в СССР, зводяться до того, що „Хрущов заступив Сталіна", — Уряд ЗДА розпочав був політику „твердого курсу", яка проявилася у посиленій мілітарній розбудові Західнього Берліну, В'єтнаму, а далі й Ляосу, маніфестуючи свою силу в тому обширі висилкою військ до Сіяму. Але після цього сильного політичного курсу, що потривав заледве кілька місяців, запанували знову „позірна блаженність і спокій", і ЗДА були тими першими, що прийняли практику „не каламутити води", плесо якої почало ідеально вигладжуватися, забуваючи при цьому, що під цим, здавалося б, завороженим тишею політичним плесом розводяться у своєму жировищі всякі комуністичні крокодили...

Щоб не бути голословними, процитуймо голоси позитивної критики, яку висловлюють деякі американські коментатори й політичні мужі. Як першого наводимо тут голос коментатора, Дж. Роджерса, що, між іншим, пише:

„Минулого року проголошено, що по школах, а там і у війську розпочнеться широка акція роз'яснювання суті комунізму, який стоїть уже на порозі і стукає кубинським кулаком у наші двері. Але після того проголошення залягла смертельна тиша. Проти цієї „антикомуністичної єресі" зчинили крик наші „пацифісти", які ще і донині не перестали переконувати людей, що „краще бути червоним, як мертвим". Вони заявляють: не переводіть в життя цієї роз'яснювальної акції і не дразніть цим нашого найбільшого ворога, який не тільки що притих, але навіть почав уже відступати.

Створюється таке враження — продовжує Роджерс, — що американські провідники проковтнули теорію, що комунізм це окремого порядку феномен, який розростається у пригожому ґрунті відсталих країн, і тому, коли ці країни у найшвидшому темпі зіндустріялізувати і піднести їхній життьовий стандарт, большевизм сам по собі пропаде. Наявним запереченням цього, каже цей коментатор, є Югославія, Індонезія і Куба, де наша допомога тільки допомогла закріпитися комунізмові".

З наведеного вище коментаря виходить, що всі намагання ЗДА ідуть тепер в тому напрямі, щоб за всяку ціну вдержати існуючу „лінію поділу світу" і уникати всяких „провокаційних акцій", що могли б привести до війни. Теорія, очевидно, надзвичайно приваблива та потішаюча, якщо хтось є настільки легковірним і наївним, що б у неї повірить...

З дуже гострим ствердженням виступив секретар летунства М. Зукерт. „У провідних колах — каже він, — що відповідають за нашу національну безпеку, всадовилася нічим не оправдана „теорія загального сповільнювання", яка базується на тому, що, мовляв, ми вже й так випередили у зброєнні СССР, отже прийшов, врешті, час на те, щоб відітхнути, відпочити, подумати і детально вирішити, чого не робити далі... Це факт, заявив Зукерт, що большевики не мають таких перфектних сателітів, якими ЗДА щораз густіше виповнюють космічні простори і завдання яких своєчасно алярмувати на випадок нуклеарної небезпеки. Москва не розбудовує їх тому, що вона не потребує цих „міжпросторних шпигунів". Адже большевики можуть купити в Америці за пару центів мапу, на якій точно зазначено дороги кожного нашого сателіта з вказівками, що він там робить. Большевики в алярмових цілях знаменито використовують мережу своїх суходільних стацій, що нею, як відомо, користуються тільки мілітарні чинники. Зате, за нашими останніми відомостями, — закінчує Зукерт — вони звернули всі свої сили на поліпшення контролі „близьких просторів", і цим готові заскочити нас так само, як колись заскочили своїм першим „спутніком".

Дуже гостро пролунала пересторога сенатора Дж. Стенніса, який очолював підкомісію, що досліджувала розбудову совєтських баз на Кубі. На цьому комуністичному острові, що його з іронією назвав був недавно колишній віце - президент Ніксон „західньою Росією на периферіях ЗДА", американська розвідка готова стати перед тією самою прикрою кризою, перед якою стояла у жовтні минулого року, бо у її звітах є дуже великі прогалини. Сенатська підкомісія прийшла до висновку, що Хрущов має на Кубі подостатку збройної сили для того, щоб відбити меншого розміру інвазію або здавити при мінімальній допомозі доморослих кубинських комуністів кожне повстання.

Коментуючи звіт підкомісії сенатора Стенніса, відомий коментатор А. Елсоп пише: „В Ляосі і на Кубі ми або не вміємо або не хочемо показати світові нашої дійсної ролі, як носіїв волі. Політика у відношенні до цих двох країн готова перейти в історію, як зразок контроверсійности супроти малих проблем, які треба не розв'язувати, а просто —розрубувати. Трагедію поглиблює факт, що політика ЗДА ускладнюється останнім часом так, що ані могутнім політичним тиском, ані посиленням напруги зсередини ми не зліквідуємо тих малих черваків, а, навпаки, сприятимемо їх розмноженню, бо поводимося так, ніби наша голова не знає, що роблять наші руки".

Про нерішучість американської політики супроти Куби дуже гостро висловлюється вашингтонський журналіст Т. Д Луїс: „Останнім часом кубинські патріоти наробили чимало клопоту Білому Домові своїми сміливими рейдами на кубинську большевицьку прибудівку, і Вашингтон всяким способом намагається переселити їх з Флориди у центральні стейти ЗДА, бо звідтіля вони вже не зможуть дошкуляти Кастрові. І таким чином ми неначе допомагаємо, щоб Кастро із своїм бандитським режимом закріпився на Кубі назавжди".

Та найгострішу, може, критику політики Уряду ЗДА супроти кубинських патріотів зустріли ми у найбільше поширеному нюйоркському щоденнику „Дейлі Нюз". У своїй вступній статті цей часопис писав: „Навіщо комплікувати кубинську справу ще більше, якщо вона й так уже досить замотана? Навіщо перевозити кубинських сміливих патріотів аж у центральні райони Америки, коли для цього є куди дешевша і простіша дорога? Чи не найкраща розв'язка перевезти їх назад на Кубу? Там Кастро переб'є їх у більшості, а решта сама загине. Таким чином розв'яжеться проблема кубинських втікачів. Якщо ми обманули цих патріотів, то робімо це не на 50, а на повних 100%".

Кукурудзяно-картопляний рік

Виглядає, що таким буде 1963-ий рік в Україні і в цілому СССР. Докази на це такі:

Зима 1962-1963 року була в СССР виїмково сувора і внаслідок цього багато озимих посівів, головно пшениці, вимерзло. Їх на весну цього року треба було пересівати. Пересівали їх переважно кукурудзою, а також і іншими культурами — цукровими буряками, соняшником, зерно-бобовими і навіть картоплею.

Але кукурудзи минулого року було заплянована посіяти понад 10 мільйонів гектарів (в одній із наших попередніх статтей „друкарський чортик" зробив з того 40 мільйонів) і тому площа під цією культурою значно збільшиться, а тим самим скоротиться площа під озимою пшеницею. Тож вигляди на врожай пшениці в цьому року дуже невеликі.

СССР не продукує вдосталь хліба, і коли цього року озимі на великих площах вимерзли не тільки в Україні, але й в інших республіках, то хліба буде менше, як в попередніх роках. Між іншим у Казахстані ситуація з посівами кепська, і тому їздив туди і робив чистку партійного апарату Козлов, а після нього Полянський.

З другого боку, цьогорічна весна дуже спізнилася, внаслідок чого посіви ярих та кукурудзи до кінця травня не були завершені. Це може поважно позначитися на врожаї 1963-го року.

В кожному разі, коли справа з урожаєм зернових не закінчиться малою катастрофою, то, мабуть, сподівання на виконання плянів продукції зерна у цьому році треба буде поховати.

Комуністичні лідери в Москві здають собі справу з того, що коли пшениці зародить мало, то самою кукурудзою годі буде ситуацію врятувати. І тому ЦК КПСС видав недавно драматичний заклик до всіх трудівників сільського господарства про збільшення виробництва картоплі („Радянська Україна" з 4-го травня ц. р.). Тож Україна в цьому році засадить 800 000 гектарів картоплею — на 100 000 гектарів більше, ніж торік.

Соняшника в Україні посіяно в цьому році 1 450 000 гектарів — на 90 000 більше, як заплановано, гороху близько 2 000 000 гектарів — на 200,000 більше, ніж заплановано.

Як бачимо з цього, площу під картоплею, соняшником і зерно-бобовими збільшено на кругло 400 000 гектарів у порівнянні з пляном на 1963-ий рік. Очевидно, збільшення це сталося за рахунок пересіву озимих, і вже це дає образ того, яке спустошення серед озимих посівів зробила цьогорічна зима. До цього треба додати збільшення площі під цукровим буряком та під кукурудзою, також за рахунок пересіву вимерзлих озимих (відповідних цифр не подано).

Але картопля, буряк, соняшник, кукурудза і зерно-бобові дуже трудомісткі культури. При спізненій весні, пізній сівбі і садженні всіх культур, при значному розширенні площі під трудомісткими культурами, при недостачі машин і робітних рук, є поважна небезпека, що Україна не зможе належно всього того обробити, тим більше, що процеси культивації цього року, мабуть, знов, як, і минулого, зійдуться в часі, і тоді треба буде рішати, котрій з культур давати пріоритет в обробітку і котра в результаті такого рішення має потерпіти.

Коли культури пізно посіяно, то вони пізніше й доспівають, і знов може трапитись так, що зима захопить велику кількість посівів незібраними так, як це сталося минулого року.

Є познаки, що московські лідери все це враховують і, сподіваючись незадовільного врожаю зернових, вживають певних заходів, щоб ощаджувати зерно.

Один із таких заходів проведено в законодавчій формі. Як відомо, совєтські власті, щоб сяк-так забезпечити продукцію м'яса та молока, дозволяють тримати худобу і свині індивідуальним власникам. Користаючи з цього, не тільки колгоспники, але й робітники та службовці по містах тримають корови і свині. Вклад індивідуальних власників у продукцію молока та м'яса в СССР дуже поважний — 30 - 45% у поодиноких республіках.

Індивідуальні власники по містах, головно по обласних центрах, не маючи можливости випасати худобу або купувати для неї корм в колгоспах, знайшли спосіб, як на це порадити: купують хліб, борошно або зерно в державних і кооперативних крамницях і згодовують їх худобі. Ціни на молоко і м'ясо в СССР такі високі, що індивідуальним власникам худоби оплачується годувати її хлібом та борошном.

Практика годування худоби хлібопродуктами, купованими в крамницях, ведеться в СССР віддавна на широку скалю і про це добре відомо совєтським властям. Але вони замикали на це очі, бо заборонити цю практику значило б позбавити великі міста значного відсотку молока і м'яса, що їх держава постачає в недостатній кількості і з перебоями.

Правда, всесоюзна і республіканська преса не раз виступала проти такої практики. Наприклад, „Экономическая Газета" з 29-го вересня 1962 року у статті „Рубець на серці" таврувала робітників та службовців за те, що купують і годують худобу хлібом в Харкові і Харківській області, „Радянська Україна" з 10-го жовтня 1962-го року виступала на цю тему у статті М. Рубана „Свиня на балконі".

Проте, офіційні власті мовчали.

Аж коли виявилось, що рік 1963-ий буде „худий" щодо хліба, власті виступили із рішучою інтервенцією.

Першою ластівкою в тій справі був „указ" Президії Верховного Совєту РСФСР з 6-го травня 1963-го року, який встановляв кару за згодовування худобі і птиці хліба та інших хлібопродуктів, закуплених у державних і кооперативних крамницях, у висоті 10-50 рублів, а у випадках рецидиву — кару поправчих робіт на час до одного року або кару тюрми від 1 до 3 років („Советская Россия").

Очевидно, за РСФСР підуть і інші республіки, і в Украні вже такий самий указ вийшов.

Не були б совєтські лідери заалярмовані кепськими виглядами на цьогорічні жнива, напевне лишили б вони індивідуальних власників худоби в спокою.

Згадані „укази" доказують, як совєтська система сама створює обставини для злочинців, як вона сама породжує злочини. Бо коли б та власть забезпечила населенню вдосталь молока і м'яса, ніхто не годував би худобу хлібом.

Індивідуальні власники худоби після проголошення цих указів, очевидно, мусітимуть продавати свою худобу державі або — правдоподібніше — забиватимуть її і продаватимуть м'ясо на приватному ринку. Внаслідок цього продукція м'яса у 1963-му році може дещо й збільшиться, але в наступних роках вона знов знизиться. Значно зменшиться також поголів'я худоби та свиней.

(абк.)

Головний суддя Воррен домагається дискусії над поправками до конституції

Вашингтон. — Головний суддя Найвищого суду ЗДА Ірл Воррен, промовляючи на річних зборах Американського Правничого Інституту, закликав до „великої крайової дискусії" над тими трьома поправками до конституції, які мають на цілі змінити права окремих стейтів. Він казав, що ці три поправки могли б змінити зовсім характер американських інвестицій, а проте про них „дуже мало публічно дискутується". Воррен закликав правників до широких дебат, щоб не допустити до випадкової зміни конституції. Між цими пропозиціями на зміну конституції є такі: 1. Самі стейтові леґіслятури мали б право доповнювати конституцію, без згоди Конгресу ЗДА. 2. Мав би бути зорганізований Суд Унії, який складався б із 50-ох головних стейтових суддів. Суддя Воррен не висловлювався в справі змісту цих запропонованих поправок до конституції, тільки був проти того, щоб нічого не ухвалювали без дебат.

Всеволод Ісаїв

Енцикліка Папи Івана XXIII „Мир на Землі"

(2)

Енцикліка виразно віддзеркалює певного роду оптимізм. Але цей оптимізм близько пов'язаний з реалізмом і, можна сказати, спонукує Папу до конкретного реалізму. В чім же ж Папа вбачає дорогу до миру на землі? Відповідь на це питання проста: коли люди приймуть християнські засади, тоді буде мир. Але для Папи Івана XXIII така відповідь невистачальна. Без сумніву, він підкреслює важливість гідности людини, її права й інші християнські принципи. Але він хоче вказати на конкретні речі, до яких ті засади можна б пристосувати Тому дорогу до миру він вбачає в уже існуючих інституціях, особливо в Організації Об'єднаних Націй.

Знову Папа вказує на обставини часу. Окремі держави сьогодні вже не можуть самі розв'язати проблем універсального спільного добра. Ці проблеми вимагають авторитету, сила якого сягала б світових розмірів: „Сам моральний порядок вимагає, щоб така форма авторитету існувала". Очевидно, такий авторитет не може бути нікому накинутий силою і не може фаворизувати інтересів одних народів коштом інших. Папа вказує на Об'єднані Нації, як на відповідну форму такого універсального авторитету, і вбачає в них ефективний інструмент миру. Коли Папа говорить про ОН, він каже те, що думає. Він не говорить про якусь ідеальну організацію Об'єднаних Націй, зложену із „святих" людей. ОН — колись в будуччині, коли всі держави пізнають Бога. Деякі коментатори консервативного екстрему хотіли б це так інтерпретувати. Папа говорить про можливості миру не тоді, коли світ буде досконалий, але тепер, у світі, в якому ми живемо, в світі недосконалому, грішному, повному проблем, але реальному.

Далі Папа закликає людей, яким справа миру дорога, брати участь і бути діяльним в різних організаціях, особливо міжнародних, щоб в такий спосіб впливати на них зсередини.

Оптимізм Папи заснований не на наївності, а на сильній вірі в особисті зв'язки поміж людьми. В цім Папа віддзеркалює певну соціологічну софістикацію. От, наприклад, Папа закликає католиків працювати над розв'язкою суспільних і економічних питань разом з усіма іншими християнами, як і з людьми, які „не є освічені вірою в Ісуса Христа, але які є освічені світлом розуму і природною, діючою чесністю".

Віра в основну доброту людини ясно висловлена в отаких заввагах: „Ніколи не можна утотожнювати помилок людини з людиною, яка робить ці помилки, навіть тоді, коли питання помилок чи незадовільного знання правди стосується моральних і релігійних справ. Людина, яка робить помилку, залишається завжди людською істотою, завжди задержує свою гідність людської особи, і тому до тої людини завжди треба ставитися згідно з цією шляхетною гідністю".

Або зверніть увагу на такий параграф, за яким криється глибока соціологічна передумова і який без сумніву, звернений і до комунізму: „Що більше, треба пам'ятати, що не можна утотожнювати фальшиві філософії про природу, початок і призначення всесвіту й людини з історичними рухами, які мають економічні, суспільні, культурні чи політичні цілі, навіть і тоді, коли ці рухи мають свій початок у цих філософіях, черпали й все ще черпають з них надхнення для себе. Філософії, раз їх окреслиться й спрецизується, завжди залишаються такі самі, тоді як суспільні рухи кристалізуються в історичних подіях, а ці події є в постійній еволюції і завжди мають вплив на суспільні рухи, їх амінюють, часто навіть глибоко. І зрештою, хто може сказати, що до тої міри, до якої ці суспільні рухи виявляють директиви розуму й інтерпретують правні аспірації людської особи, до тої міри вони не знаходять у собі позитивних елементів, що заслуговують на признання?"

Тим, які вишколені в ідеалістичній історіографії, ці заввагі може буде важко зрозуміти, одначе для тих, що студіюють суспільні рухи й ідеології, це — серйозна інтерпретація.

У кількох інших місцях Папа розкриває свій соціологічний змисл. Звертаючи увагу на те, що одні країни мають багато родючої землі, але обмаль людей, тоді як інші навпаки — багато населення, але замало землі, Папа вказує на конечність нав'язання співпраці між такими країнами, щоб облегшити виміну капіталу й робітників. Але тут же завважує, що там, де можливо, працю „краще занести до робітників, а не навпаки", тобто, там де можливо, замість еміґрувати робітника до багатших країн, розбудувати варстати праці на місці, в країні робітника, і в такий спосіб уможливити йому краще будуче, не завдаючи болю, який все приходить з відірванням від родинного оточення і з перенесенням у холодне, чуже.

У своїх заввагах про національні меншості Папа остерігає державні власті, що вони переступають справедливість, здушуючи в якийнебудь спосіб життя цих меншостей; і навпаки, вони подивугідно служать справедливості, коли спонукують розвиток цих національних чи етнічних груп, особливо розвиток їхньої мови, звичаїв і їх досягнень в економічній ділянці. Водночас Папа остерігає національні групи, щоб, не зважаючи на історичні чи сучасні труднощі, не піддавалися тенденції вивищувати свої національні вартості понад вселюдські вартості, немов би те, що вселюдське, мало служити тому, що національне. Навпаки, Папа заохочує національні групи шукати позитивних сторінок у своїй ситуації, особливо шукаючи корисних можливостей у співпраці з іншими національними групами.

Які були відгуки на енцикліку „Мир на Землі"? Як вже я згадав, більшість світової преси висловилася прихильно і тепло. Одначе, були й такі, що відразу вжили енцикліку для своїх пропаґандивних цілей, цитуючи тільки те, що підпирає їхні упередження. Наприклад, совєтська преса опублікувала тільки заввагі Папи про сучасний стан, особливо те, що торкається робітничої кляси. В ЗДА так званий консервативний табір, очевидно, зайняв обережно неґативне, а то й зовсім неґативне становище.

Було б трагічним, якби цю енцикліку тільки частинно прочитали й сприйняли. Як цілість, енцикліка „Мир на Землі" стоїть понад усіма пропаґандивними цілями, до яких її вже вжили і напевно ще вживуть ліві чи праві по цій чи по тій стороні залізної завіси. Вона представляє собою важливий документ, і ті, які поважно думають про мир на землі, не можуть її оминути. Вона дає ясніший образ суспільних ідей Церкви, а такий образ особливо важний для країн Латинської Америки.

Можна сказати, що основний заклик енцикліки це заклик шукати доброго в сучасних обставинах там, де його тільки можна знайти, навіть якщо воно заховане поміж злом. Основний тон енцикліки — не якась героїчна доктринарність, а, навпаки, реалістичний оптимізм. Головні засади енцикліки не нові. Ця енцикліка, як і інші папські енцикліки, є немов синтезою сучасних дискусій про мир у сьогоднішньому світі. Одначе, в своїх наслідках вона спонукує нову енерґію, відсвіжує віру в можливості миру, викликає любов межи людьми й збуджує надію в ясне майбутнє людства.

(Кінець)

Виставка українського народного мистецтва в Сан Франсіско

Виставку зорганізував і нею провадив Об'єднаний Комітет, зложений з представників місцевих організацій. Його створили: о. д-р А. Микита і С. Мрозівський з рамени Української Католицької Церкви, п-і А. Лукач і д-і О. Шишка з рамени відділу Союзу Акраїнок Америки, д-р В. Оренчук і Я. Блищак, з рамени відділу Українського Народного Союзу, і д-р В. Дроздяк та проф. Т. Лукач як члени. Виставка тривала від 23 березня 1963 року до 7 квітня 1963 року. Всі експонати на виставку доставили поодинокі громадяни, що перевезли їх ще з рідних земель, або набули вже тут, а книжки про Україну англійською мовою випозичив Університет Санта Кляра. Експонати були порозміщувані в двох залях української католицької церкви. Вони охоплювали собою такі твори нашої народньої творчости: ноша, виставлена на трьох манекенах, модель гуцульської церкви, кераміка ужиточна і декоративна, вишивка з різних областей та інше. Писанка, різьба декоративна прикладна, як полумиски і миски, дивани, місцева преса українська і англомовна, книжки українські і англомовні. Стіни були обильно пообвішувані численними фотознимками української архитектури і репродукціями картин наших мистців, прибраних в прекрасні різблені рами. Велика мапа України прикрила одну головну стіну залі. В кутку стояв стіл, на якому було багато приладів інструментів до різьби, а п. С. Ткачик демонстрував глядачам, як різьбити. Всіх експонатів було 700. Постійними інформаторами були о. д-р А. Микита, п. С. Мрозівський і п. Я. Блищак, які групам глядачів виясньовали про процес творення і вартість кожного експонату. Кожної суботи для зібраної публіки читано одногодинні доповіді. 23 березня говорив д-р В. Оренчук на тему: Впровадження комунізму на Україні. Доповідь була настільки добра, що викликала жваву дискусію між учителем гайскулу і священиком тої школи. Українці, узброївшись в найкращі аргументи, так вплинули на них, що ці не тільки запросили нашого доповідача до їх школи, але і зажадали українських періодичних видань для школи. 30 березня проф. Т. Лукач говорив про Українську культуру в історичних перспективах. Розвиток її представив в історичній перспективі аж до сучасних днів. Слухач довідався про відрубність і особливі питоменности нашої культури. Доповідь сперта на історичних джерелах залишила незатерте враження про високий інтелектуальний рівень особи доповідача. 66 квітня п. С. Мрозівський доповідав про українську архітектуру. Проаналізувавши впливи грецької архітектури на українську в першому історичному періоді нашого народу, проаналізував архитектурні пам'ятки кожного періоду. В пам'яті слухачів на все залишився тривкий образ українського будівництва, яке так різко відділює нас від всіх наших сусідів.

Останню доповідь прочитав 7 квітня д-р В. Дроздяк на тему переслідування Української церкви. Це одинокий з доповідачів, що родився і виховувався в Америці і кожне його слово глибоко вкрадалося в серця слуухачів. Ми бачили повний образ не тільки сучасної страдальної церкви з Митрополитом Сліпим, але її минувшину в боротьбі з русифікацією, терором і багнетом здійснювану російськими царями. Сам доповідач з професії дентист, хоч далеко живе від Сан Франсіска, однак активно працює для нашої громади і разом з о. д-ром А. Микитою весь свій вільний час віддає на зорганізування католицької церкви в Сан Хозе. Серед присутніх ми мали поза американськими громадянами, мистців, журналістів, архитектів, учителів, священиків, монахинь і друкарів. До всіх українських проблем вони мали свій особистий підхід, який часами різко заперечував політичну минувшину нашого народу. Наглядно було видно, що джерелом іхніх інформацій були російські публікації. Наші докази були настільки переконуючі, що вони не тільки просили вибачення перед нами, але і жадали українських матеріялів. Багато шкіл і церков просили Комітет перенести виставку на терен їхніх приміщень. Виставку відвідало понад 500 осіб. Гратуляційні побажання з нагоди виставки прислали губернатор стейту Каліфорнія Е. Дж. Бравн, мейор міста Сан Франсіска Дж. Христофер та члени місцевої управи. Місцеві англомовні щоденники як: Сан Франсіско Екзамайнер, Сан Франсіско Кронікл, Сан Франсіско Нюс Кол Бюлетен, Окленд Трібюн, Сан Франсіско Монітор (католицький тижневик), Сан Франсіско Лицарі Колюмба Нюс, і всі Бюлетені Архидієцезії Сан Франсіска та Дієцезії Окленду помістили повідомлення, знимки та програму виставки. Рівнож дві радіостанції КАБЛ в Окленд та КЦБС в Сан Франсіско подали повідомлення про нашу виставку та її програму.

Це все яскраво вказує, що виставка сповнила свою місію і мала вплив на всіх глядачів. Тим самим вона стократно винагородила її організаторів, та влила нового духа і запал до нової інформативної служби для популяризації українського імени.

С. Д.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Поклін Тарасові Шевченкові в Ютиці, Н. Й.

Українські громадяни в Ютиці, згуртовані при українській католицькій церкві св. Володимира Великого та українській автокефальній православній церкві Чесного Хреста, зійшлися 24 березня, щоб вшанувати свого пророка-генія Т. Шевченка та відбути генеральну пробу напередодні величавого ювілейного свята з нагоди 150-тих роковин народження Т. Шевченка.

Перед нами відчиняється куртина, на задньому пляні сцени великий портрет Шевченка, артистично виконаний п. Ярополком Войвовичем. Появляється чоловічий хор „Сурма" з Сиракюз в прекрасних строях. Попереду дириґент Зенон М'гкий в гетьманському строю, замість пернача піднімає свою батуту, а з молодих грудей 30 хористів пливе Кошиця — „Заповіт" Шевченка, дальше „Сонце заходить" (Роздольського) з чудовим сольо Романа Шарана.

Дбайливо підготований реферат „Бог і Батьківщина" прочитала Людмила Волянська. Вона вибрала з Шевченкових творів ті місця, де Шевченко згадує Бога і батьківщину. Всім подобався цей реферат.

Місцеві юні сумівці в особах: С. Коцинда, М. Дмитрів, А. Коцинда, Л. Дзядик, Л. Коханець, Р. Косар, І. Дуб, М. Мельник, В. Пронів, В. Семеняк, І. Семеняк і М. Сенько бездоганно виконали спільну деклямацію „Живим, мертвим і ненародженим", опрацьовану п. Степаном Гуцалом.

Улюблений місцевий жіночий квартет „Веселка" в складі пань М. Бурак, Т. Смик, О. Кропельницька і В. Смик, в гарних сукнях, з чуттям виконали „Село" муз. Гайворонського, „Гетьте, думи" — муз. Безкоровайного і „Тихесенький вечір" — муз. Стеценка при фортепіяновім супроводі відомої і ніколи невтомленої пані Олени Кокодинської, що є дириґенткою квартету „Веселка".

Під звук рясних оплесків на сцені появилася відома в околиці декляматорка п. Ірена Запаранюк, у стелевому заліщицькому строї, який отримано з рідного міста України. По мистецькому вона продеклямувала „Тополю" Шевченка.

Під кінець чоловічий хор „Сурма" проспівав „Думи мої, думи" — муз. Лисенка, „Огні горять" — муз. Воробкевича, сольову партію дуже гарно виконали солісти пп. М. Годжак і Р. Шаран, та „Садок вишневий" муз. Гнатишина. Всі присутні відспівали „Ще не вмерла Україна".

Свято відбулося на високому мистецькому рівні.

Від нас ютичан належиться прилюдне спасибі хорові „Сурма" з Сиракюз, його дириґентові З. М'ягкому і голові хору п. Рикулякові, зокрема п. Л. Волянській, що не жаліли труду і своїми виступами збагатили наше Шевченківське свято.

Як вгорі сказано, ми, ютичани, відбули генеральну пробу перед величавим ювілейним святом Шевченка, тому хочеться вірити, що за допомогою нас всіх ютичан, теперішній голова Відділу УККА в Ютиці п. Богдан Козій заздалегідь поробить всі заходи, щоб достойно відсвяткувати 150-річний ювілей народження нашого пробудителя з неволі — батька Т. Шевченка.

Ми, ютичани, повинні звернути увагу на заклик Комітету побудови пам'ятника Т. Шевченкові у вільній столиці Вашингтоні. Складаючи пожертву $ 25.00 від родини, тим самим, набуваємо ювілейний портрет Т. Шевченка, який повинен бути на почесному місці, в кожній українській родині, що нагадуватиме нам „Хто ми і чії ми діти".

В. Запаранюк

ДОХІД ІЗ СВЯТА „ГЕРОЇВ" НА ПАМ'ЯТНИК ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Відділ Українського Конгресового Комітету та його складові Організації міста Сиракюз на своєму засіданні однозгідно рішили, що дохід із „Свята Героїв" у 25-ліття трагічної смерти сл. пам'яті полк. Євгена Коновальця, творця УВО-ОУН, яке відбудеться 9-го червня 1963 р. в залі Українського Народного Дому призначено на пам'ятник Борцеві за Свободу Тарасові Шевченкові в Вашингтоні. Варто наслідувати іншим громадам.

Тів...

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ

Комісії для дослідів над пореволюційною Україною і Совєтським Союзом.

Доповідь Михайла ДОБРЯНСЬКОГО (гол. редактор Українського Відділу радіостанції „Свобода" в Мюнхені): „Сучасна мовна політика на Україні"

Засідання відбудеться в середу, 12-го червня 1963 року о 8-ій год. веч. в будинку Академії при 206 W. 100th St. Ню Йорк.

З'ЇЗД Міттенвальдської Гімназії

І ІНШИХ ШКІЛ, ЩО КОЛИСЬ ІСНУВАЛИ В УКРАЇНСЬКОМУ ТАБОРІ В МІТТЕНВАЛЬДІ

— відбудеться —

в днях 7—8 вересня 1963 року

на оселі „ВЕРХОВИНА" в GLEN SPEY, N.Y.

Зголошення приймає: Capt. Orest HAWRYLUK 5681 A Brett Drive — Fort Knox, Kentucky (USA)

ІНІЦІЯТИВНИЙ КОМІТЕТ

УКРАЇНСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ ДЕМОКРАТИЧНИЙ КЛЮБ в ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж.

— влаштовує —

в „Дні Батька"

в НЕДІЛЮ, 16-го ЧЕРВНЯ 1963 року

Автобусову Прогулянку на Союзівку

вакаційну оселю УНСоюзу в КЕРГОНКСОН, Н. Й.

ВЕЛИКА НЕСПОДІВАНКА ДЛЯ БАТЬКІВ

Автобус вирушатиме в дорогу з-під „Свободи", 81-83 Гренд Ст., Джерзі Ситі, в год. 6:30 рано та з УНДому, при Фліт і Окленд вул. в Джерзі Сіті, в год. 7:00 рано.

Квитки просимо замовляти телеф. — OLdfield 3-7683.

Ціна квитка: $3.25.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ в НЮ ЙОРКУ

170 Вест 82 вул., Ню Йорк 24, Н. Й.

ОГОЛОШУЄ ЗАПИС на БОГОСЛОВСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Також оголошує запис на ЛІТНІЙ 3-МІСЯЧНИЙ КУРС ТЕХНІЧНОГО КРЕСЛЕННЯ

З 15-го ЧЕРВНЯ ц. р.

Запис в Канцелярії УТІ в днях: понеділок, середа, четвер та п'ятниця від год. 5-ої до год. 7-ої вечера.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКА „ВСІХ СВЯТИХ"

206-208 Схід 11-та вул. — Ню Йорк

ПОВІДОМЛЯЄМО, ЩО в НЕДІЛЮ, 9-го ЧЕРВНЯ 1963 р.

— припадає —

Перше Храмове Свято Церкви „Всіх Святих"

Початок СОБОРНОЇ СЛУЖБИ БОЖОЇ о год. 9:30 ранку.

По Службі Божій Молебень до Всіх Святих в намірені Парафії, даруванню Єдности Українській Православній Церкві, і кращої долі поневоленому Українському народові.

Всіх Прихильників і Друзів просимо прийняти участь в цій урочистості.

о. Семен ГАЮК, Настоятель Парафії
Іван МАКАРИК, Предсідник Уряду
Валентина ЮРЧЕНКО, секретар

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

— влаштовує —

в днях від 9-го до 14-го червня 1963 року

на оселі „СОЮЗІВКА" в КЕРГОНКСОН, Н. Й.

СЕКРЕТАРСЬКО-ОРГАНІЗАТОРСЬКИЙ КУРС

З ТАКОЮ ПРОГРАМОЮ:

Організаторський вишкіл:

1. Значення вишколу секретарів і організаторів.
2. Кваліфікації і обов'язки організаторів УНСоюзу.
3. Наш товар: роди забезпечення УНСоюзу і їх добір.
4. Як здобувати членів (Психологія забезп. акції).
5. Організація членської кампанії (Техніка забезп. акції).
6. Найчастіші закиди щодо забезпечення та як на них відповідати.
7. Практичні вправи в організуванні членів.

Загальний вишкіл:

1. Історія УНСоюзу.
2. 70-річчя „Свободи" і УНСоюз.
3. Видання УНСоюзу і їх значення до української громади.
4. Економічний ріст УНСоюзу і його сучасний стан.
5. Матеріяльні користі членства УНСоюзу.
6. УНСоюз і молодь.
7. Роля жінки в УНСоюзі.

Секретарський вишкіл:

1. Оформлення членів: аплікації, грамоти, вкладки.
2. Ведення відділових розрахунків, книжок і звітів.
3. Зміни на грамотах членів та виплати.
4. Обов'язки секретаря відносно членів і відділу.

Панелі:

1. Національний момент в організуванні членів.
2. Господарський момент в організуванні членів.
3. Громадська і товариська діяльність відділу.

Викладачі:

Йосип ЛИСОГІР — головний предсідник УНС
Роман СЛОБОДЯН — головний касир УНС
Анна ГЕРМАН — заступниця голов. предсідника УНС
Ярослав ПАДОХ — головний секретар УНС, керівник курсу
Антін ДРАГАН — головний редактор „Свободи"
Богдан КРАВЦІВ — редактор „Свободи"
Володимир СОХАН — асистент голов. секретаря УНС
Степан ДЕМБІЦЬКИЙ — бувший організатор УНС
Павло МАЛИНОВСЬКИЙ — забезпеченевий експерт

Початок курсу в НЕДІЛЮ, 9-го ЧЕРВНЯ 1963 р. о год. 2:00 по полудні

В П'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. Лідії ПОСТОЛЮК

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ БОГОСЛУЖЕННЯ

в понеділок, дня 10-го червня 1963 р.

в ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж.: в церкві св. ап. Петра і Павла, в год. 7:45 ранку;

в ШИКАҐО, Ілл.: в катедральній церкві св. о. Миколая в год. 7:30 ранку.

ПРО МОЛИТВИ ЗА СПОКІЙ ДУШІ ПОКІЙНОЇ ПРОСЯТЬ

МАТИ, МУЖ, ДОНЯ, СЕСТРА і РІДНЯ

В ЧЕТВЕРТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

Михайла Олексійовича ВЕТУХОВА

В НЕДІЛЮ 9-го ЧЕРВНЯ 1963 р. о год. 11:30 дня, після Служби Божої в СВЯТО-ТРОЇЦЬКОМУ СОБОРІ (5 S. New St., Brooklyn 11, N.Y.)

— відбравиться —

ПАНАХИДА

В ДЕНЬ СМЕРТИ бл. п. М. Ветухова, 11-го червня 1963 року буде відслужена ПАНАХИДА на Його могилі на Українському Православному Цвинтарі в S. Bound Brook, N. J.

РОДИНА

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що в понеділок, 13-го травня 1963 року, відійшов у Вічність, по важкій та довгій недузі, прийнявши Найсвятіші Тайни, наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і БРАТ

бл. п. Іван РАБКЕВИЧ

Покійний народився 19. X. 1908 р. в Немирові, пов. Рава Руська. Похорон відбувся в четвер, 16-го травня 1963 р. в церкві св. Петра і Павла в Клівленді.

СТЕФАНІЯ — дружина
МИРОСЛАВА ОРИШКЕВИЧ — дочка
ІВАН — син
СТЕФАНІЯ ГОЛІЯН — сестра

ПОВІДОМЛЯЄМО НАШИХ РІДНИХ І ЗНАЙОМИХ, ЩО В 10-ТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ НАШОЇ НЕЗАБУТНЬОЇ МАМИ І БАБУНІ

бл. п. Анни Марії з Левицьких ГАНКЕВИЧ

— відправиться —

СЛУЖБА БОЖА

в церкві св. ЮРА в НЮ ЙОРКУ

в неділю, дня 9-го червня 1963 р.

о год. 8-ій рано.

ДІТИ і ВНУКИ

УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТОВИЙ КЛЮБ В НЮ ЙОРКУ

— влаштовує —

Спортовий Весняний ПІКНІК

Неділя, 16-го червня 1963 р.
ПОЧАТОК о 12-ій год. вполудне

Українське Село
БАВНД БРУК, Н. Дж.

Вступ — $1.75

ПРОГРАМА:

Турнір Копаного М'яча Юньйорів
ЗА МИСТЕЦТВО СУАСТ СХІД

УСК Ню Йорк І — Тризуб, Філядельфія І

В ТУРНІРІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ ЮНЬЙОРИ:
ТРИЗУБ (Філядельфія) — ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ (Нюарк) — УСК (Ню Йорк)

Дохід призначений на сплату спортової площі. УПРАВА УСК-у

ЗАБАВА
ДО ПІЗНЬОЇ НОЧІ
при звуках оркестри М. ТКАЧА.

Добірний буфет у власному заряді.

Автобуси з Ню Йорку від'їжджають від год. 11-1-ої з-під греко-кат. церкви св. Юра, 7-ма вул. Переїзд автобусом в обидві сторони, разом зі вступом $3.75.

ТВІР ПРО ТАНОК

СоюзУкраїнок Канади видав твір „Українська жінка в хореографії", що на нього варт звернути увагу. Написала його знавчиня тієї ділянки Марія Пастернакова. Твір попереджує вступ Лідії Бурачинської, а закінчує його зміст англійською мовою.

В творі маємо такі розділи як фолкльорний танець, клясичний балет і модерний мистецький танець. Подано силюети таких мисткинь як Валентина Переяславець, Анна Заварихіна, Беті Попович, Рома Прийма, Оленка Ґердан-Заклинська, Оксана Федак-Драгомирецька, Ірина Голубовська і інші. Великою прикметою твору є його виїмково удалі ілюстрації. З твору скористають не тільки власні читачі, знайомлячись з українською хореографією; але також чужинці, перед якими ми вже не так бідно виходимо, як то звичайно думають. Твір добре написано і заслуговує на поширення.

Рух об'єднує людей, як це бачимо в спорті, масовому явищі американців. Чому б не долучити як об'єднуючий чинник танець і балет. Нам потрібні об'єднуючі складники, тим більше, що вони дають новий рід розваги, що за ним людство ганяє, не здобувшись досі на добру програму. До цієї програми належить і танок.

Дехто з психологів, дошукуючи генези почувань, твердить, що ті нерви, що спричинюють рух, беруть участь в поставанні почувань, тому і значення руху таке велике.

Ми з приємністю читали твір і до його читання заохочуємо тих, що цікавляться хореографією, також як ділянкою розваги і вступом до музики.

Наше застереження таке: в творі подано осяги тільки жінок, не включаючи мужчин. Можна було подати хоч короткий огляд осягів чоловіків. Першенство жінок в ньому тимчасове, бо життя вимагає втягнути цю ділянку для обох статей, не тільки для особистого вияву, але також як ділу розваги. Між іншим українець Ніжанківський, виступаючи в російському балеті, наголосив значення мужчин в балеті. Ми пропаґуємо, щоб чужинці користувалися назвою України в англійській мові без родівника, як назви краю колись незалежного, і що змагає до волі. Чому ж в цьому виданні маємо на ст. 202 і 203 назву України з родівником? Ми натрапили на друкарські помилки, котрі треба виправити.

Балет, — це складне явище — сценічне танцювальне видовище. В ньому уявнюють драматичну або ліричну тему за допомогою танку і пантоміни, в супроводі музики. Тут ще можна говорити про декорації і костюми. Вимагана танкова досконалість. Тема повинна бути легко зрозуміла, з поділом на сцени і акти і в цьому з вершинною дією. Музика може супроводити балет, або бути предметом інтерпретації за допомогою танку.

Музику до балету писали Бетговен, Маєрбер, Бізе, Верді, Монюшко, Мендельсон, Вебер, Чайковський і інші. Бачимо, що балет, — це коштовна річ. Хоч так є, ми б заохочували до вирощування балету на рідних первнях. Добре було б, щоб українське шкільництво мало в своїй програмі танок, включно до балету, щоб могло дати заняття хоч кільком мандрівним танцюристам. Танок може давати вступ до музики. Потребуємо танку, музики і інших ділів мистецтва, щоб дати змогу людині проявити себе в них, і щоб провадити її до вартісних засобів розваги.

В Америці школи бажаютьописатися осягами. Ці описи часто є причиною занедбання в науці. Рух є притаманною ознакою молоді. Чому не використати рух в описах? Так також позискаємо молодь для школи, для життя..

Вол Безушко

Пам'яті Петра Івановича Гамзи

(посмертна згадка)

25 квітня 1963 року на удар серця помер Петро Іванович Гамза — голова Православн. парафії св. Володимира в Гартфорді, член 68 Відділу УНСоюзу, член Управи „Самопомочі", член Управи Українського Горожанського Клюбу, член відділу УКК у Гартфорді, член братства св. Володимира.

Петро Іванович Гамза народився 16 вересня 1901 року в селі Жеребятин Бориспольського району на Київщині, в родині козацьких потомків — батька Івана та матері Пріськи.

Під час визвольних змагань українського народу іде добровільно до українського війська, де бере активну участь в визволенню України від московсько - большевицьких наїзників. І по Божому Провидінню не був розстріляний ЧЕКА.

Репресований совєтською владою не міг проживати на Україні, за яку боровся і любив, і тяжко йому приходилось працювати, переїжджаючи з місця на місце, затирати свої сліди перед хижаками НКВД.

У 1938 році постиг його ще один удар, померла його любима жінка Уляна, котра була для його всім, залишивши йому двох синів Івана та Дмитра.

Німецька війна застала далеко від меж своєї батьківщини України бл. пам. П. Гамзу. Він при першій нагоді разом зі своїми дітьми вернувся до свого села Жеребятина, де брав активну участь у формуванні українського життя, а жителі вибрали його на старосту.

Під час німецького відвороту Петро Гамза вирішив більше не оставатись під большевицькою п'яткою. Пішов на запад в невідоме, беручи з собою тільки одного свого сина Дмитра, бо старшого сина Іван німці забрали на тяжкі роботи.

Капітуляція Німеччини застає Петра Гамзу вже в Німеччині. Тяжко йому прийшлося в ті роки, де большевицькі посіпаки вгонялися за кождим, щоб вернути назад в кігті НКВД. Але стійкість його і козацька завзятість перемогли.

Божою волею небіжчикові П. Гамзі і його синові Дмитрові пощастило приїхати до вільної землі Вашингтона, до Америки в 1951 році, де і проживав до послідніх днів, поки Найвищий покликав його до себе.

26-го квітня вечером тіло бл. пам. П. Гамзи перевезли з похоронного заведення Столярського до церкви св. Володимира, де небіжчик вже третій рік був головою Православної Громади. О 7-ій годині вечора відправили Панахиду. Відправляли: отець прот. Іван Чумак, отець прот. Ф. Шпаченко, отець прот. П. Ковальчик, отець Ф. Коваленко, при небувалій кількості вірних.

Труна з небіжчиком стояла в церкві, а вірні читали молитви за спокій його душі.

Після відправ у церкві всі, котрі прийшли попрощати в останню дорогу бл. пам. Гамзу, попрощалися з ним, і братчики винесли його з церкви та організовано виїхали до Бавнд Бруку, до головного цвинтаря нашої Православної Церкви в Америці.

Рівно о 2-ій годині по полудні тіло небіжчика прибуло до Бавнд Бруку. Після всіх церковних відправ тіло бл. п. Петра Гамзи під спів „Вічная Пам'ять" спущено в землю.

Прощали над могилою небіжчика: Владика Архиепископ Мстислав, голова Консисторії, як вірного сина Українського народу, далі прощали настоятель парафії о. Іван Чумак, від Парафії професор Іван Гаращук, від Відділу УНСоюзу п. Шило, від Братства св. Володимира п. Ф. Шрайтер, від Філії ОДУМ п. Л. Чудовський. Всі зазначували колосальну працю Покійного на церковній і громадській ниві для українського народу.

Вічна, Тобі Пам'ять!

Ф. Ш.

РУСИФІКАЦІЯ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Келґарі, Альберта — Тираж українських видань в Україні вдесятеро зменшився за останні роки, твердить д-р Яр. Славутич, професор Альбертійського університету.

Один журнал „Мовознавство", виходив накладом 5.000 примірників у 1947 році, а тепер виходить накладом всього 500 примірників, казав він. Подібні знижки помічається і у багато-томових книжкових виданнях, як словники і енциклопедії, „а в жодному з серійних видань нема збільшення".

Д-р Славутич був одним з чотирьох доповідачів на науковій сесії, яку влаштував едмонтонський відділ Наукового Товариства ім. Шевченка в суботу 6 квітня в Келґарі.

Він пояснив присутнім, що його розвідка є обмежена до книжок і серійних видань з України, які йому вдалося зібрати. На тих виданнях звичайно є поданий тираж, але можна сподіватися, казав д-р Славутич, що тиражі українських газет теж зменшилися, хоч в газетах не зазначують накладу.

„Українська мова — це головна ціль нападу Кремля", твердив він. Зменшення книжкового видання як засіб русифікації почався за Петра І, який лишив таємний заповіт про злиття націй. „Хрущов продовжує русифікацію ще більше і підступніше".

В половині 50-их років, коли Хрущов боровся за владу і старався приєднати українців на свій бік, число українських видань збільшилося, але коли Хрущов взяв владу, русифікація поширилася всею силою, казав д-р Славутич.

Він навів приклад українсько - російського словаря, який почав виходити у 1950 році накладом 75.000 примірників, і якого третій і четвертий том вийшов накладом 25.000 примірників у 1961 р.

Прозові видання українською мовою появляються середньо 15.000 тиражем, але коли український автор напише щось російською мовою, тоді тираж його книжки є 100.000 примірників, казав д-р Славутич. Хрущова промови, навіть українською мовою, друкуються мільйоновим накладом.

„В Україні є 35.000 головніших бібліотек, то скільки з них може мати нові українські видання?", — запитав він, і додав, що на книжковому ринку теж є науковці і звичайні читачі. У радянській пресі часто помічається скарги, що бракує журналів і книжок, отже „не можна сказати, що люди не хочуть купувати українських видань".

Д-р Славутич закінчив свою доповідь твердженням, що Совєти „знижують націю до етнографічного рівня — це улегшить злиття націй, як заповів Петро І".

Р. Л. Хомяк

8 науковців підтримують урядову програму лету до Місяця

Ню Йорк. — 8 науковців, між ними 3 власники нагороди Нобеля, підтримують програму уряду вислати астронавтів на Місяць без огляду на те, що в цій справі робитиме СССР. Ці науковці старались послабити критику тих американців, які твердять, що краще можна б використаті ті фонди, що їх видається на програму лету до Місяця, а Місяць можна б досліджувати самими механізмами, висиланими туди в кабінах. Ці науковці наводять на те, що і громадянство і Конґрес великою більшістю схвалили були в 1961-му році урядову космічну програму, бо вважали, що здійснення цієї програми є дуже важке також і для „майбутнього добробуту і для безпеки Америки". Між науковцями є д-р Йошуа Ледерберґ, д-р Віллард Ф. Ліббі, д-р Гаролд Урі — всі три власники нагороди Нобеля; з інших є д-р Моріс Ювінґ, д-р Роберт Ястров. Всі вони кажуть, що самими інструментами не можна буде дослідити Місяць, бо жадні машини не можуть заступити людини. А втім, Місяць — це мав би бути тільки однією з цілей космічної програми американського уряду, яка обіймає соняшну систему. Представник урядової програми дослідів космосу заявив, що ЗДА старатимуться до 1970-го року дістатися на Місяць. Д-р Роберт Сіменс гадає, що не треба нового лету довкола Землі в проєкті Меркурій.

Сотн. Петро Шмалій помер у Лос Анджелесі

20-го травня, о 9-ій год. ранку помер в державному шпиталі в Лос Анджелесі сотник Петро Шмалій, не доживши рівно один місяць до свого 70-річчя з дня народження. Покійний провів молоді роки в боротьбі за самостійну Україну в рядах Укр. Армії, пізніше жив у Франції, де заснував Укр. Незалежний Театр, яким керував як режисер, виконуючи також різні артистичні ролі разом зі своєю дружиною - співачкою Зінаїдою Власенко.

Після 2-ої світової війни виїхав в Арґентину, де також займався театрально-мистецькою діяльністю, будучи також секретарем спілки літераторів і мистців, як також головою української комбатантської організації.

Восени 1959 р. переїхав на сталий побут в ЗДА, в Каліфорнію. І тут, навіть з досить уже підірваним здоров'ям, намагався бути корисним громаді на мистецькому полі. Рік тому поважно захворів і був оперований, після чого почав ніби поправлятися і знову працювати фізично, щоб виробити необхідний мінімум для отримання права на старечу пенсію. І коли вже осягнув бажаного, тяжка хвороба паралічем знов прикувала до ліжка непритомного. За кілька днів перед відходом у потойбіччя прийняв св. Тайни Причастя і упокоївся, заставивши в смутку дружину Зінаїду, 26-літнього сина Юрія, брата Григорія у Франції та багатьох друзів і приятелів. Варто відмітити, що покійний сотник Шмалій пробував також своєї сили в літературі, деякі його речі були друковані в періодичних виданнях на еміґрації, але автобіографічна повість так і залишилась у рукописі. Не говорячи про її таку чи іншу мистецьку вартість, вона цікава вже бодай тим, що в ній малює очевидець події наших визвольних змагань революційних часів.

Іван Овечко

З українського життя на Джамейці, Н. Й.

Українська громада на Джамейці постійно зростає, а її організоване життя прибирає конкретні форми. Правда, багато українців поселилося і жило тут давно, але жили вони розсіяні, не знаючи одні про одних. Щойно в жовтні 1957 р. засновано тут українську католицьку парохію Благовіщення під вмілим проводом пароха о. П. Федорчука, і тоді життя нашої громади пішло новим руслом. Наша церква стала тим важним чинником, який згуртував і зблизив всіх тих, які відчули потребу збереження нашого обряду, та які розуміли конечність співжиття.

Восени 1962 р. засновано при парохії суботню школу, в якій о. парох вчить релігії, а мґр. З. Іваськів веде українознавство. діти, які в переважаючій більшості уживають української мови вдома, не тільки вміють вже читати й писати, вони запізналися з граматикою, здобули деякий запас слів, довідалися про важніщі постаті та події з княжої доби (покищо в англійській мові), навчилися колядувати і співати декількох українських пісень. Школярі з охотою учащають на лекції, а батьки задоволені з гарних поступів їхніх дітей. В березні 1963 р. ІХ Ексцеленція Епископ Йосиф Шмондюк, який приїздив на візитацію парохії, відвідав також і школу, а перепитавши особисто всіх 30 дітей, висловив своє задоволення з успішної праці.

В грудні 1962 р., заходом Ініціятивного Комітету скликано організаційні сходини баньків з ціллю відкриття реґулярної Школи Українознавства, яка охоплювала 6 дітей Східнього Квінсу, які знають рідну мову і завданням якої було б виховувати нашу молодь в українському дусі та запізнати її з культурним надбанням нашого народу. На сходинах вибрано Тимчасову Управу, яка мала зібрати потрібні інформації та дослідити можливості відкриття такої школи. Тимчасова Управа скликає Загальні Збори на день 25-го травня (субота, о год. 7-мій веч.), які відбудуться в Парохіяльному Домі при 148 - 33, 87 Ровд в Джемейці.

Можна сподіватися, що навчання розпічнеться вже в новому шкільному році.

В дальшому пляні праці над нашою дітворою береться під увагу ведення суботнього діточого садочка та заснування молодечих організацій. Очевидно, для переведення всіх цих задумів в життя потрібна всебічна піддержка якнайширших кол громадянства.

В. Н.

● Африканська держава Ґвінея, колишня французька колонія, 5 років тому відкинула нову конституцію Франції і Франція у відплату відмовила їй всяку дальшу допомогу. Тоді Ґвінея звернулась до СССР і стала найбільш совєтофільською країною в Африці. Але вона розчарувалась у совєтських товарах і совєтській приязні. В четвер минулого тижня відбулось у Парижі урочисте підписання договору згоди і приязни між Ґвінею і Францією. Франція погодилась вишколювати ґвінейський адміністраційний і технічний персонал, засновувати школи та збільшити торгівлю з Ґвінею.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 8-го ЧЕРВНЯ 1963 р.:

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Звичайні місячні збори Т-ва „Мир", 324 Відд. о год. 7-ій веч. Проситься вирівняти свої вкладки. — І. Струк, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 270, о 7-ій год. веч. в УНДомі, 90 Fleet St. — В. Жуковський, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Дарахівщина, 275 Відд., о 7-ій год. веч. в церковній залі. В. Юрків, секр. Нова адреса: 85 Gaston Ave. Garfield, N. J. Tel.: GR 1-6553.

НЕДІЛЯ, 9-го ЧЕРВНЯ 1963 р.:

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Збори Т-ва Любов, 45 Відд. від год. 12 до 1:30 в домі Укр.-Амер. Горожан. — М. Сеник, секр.

БАЛТИМОР, Меріленд. Місячні збори Б-ва Пресв. Тройці, 320 Відд., о 1:30 год. по пол. в домівці Укр. Горож. Клюбу, при 3101 О'Доннел вул. — І. Малко, секр.

НЕДІЛЯ, 16-го ЧЕРВНЯ 1963 р.:

БРІДЖПОРТ, Па. Місячні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла, 383 Відд. о 1-ій год. по пол. в церковній залі при 494 Форд вул. — Й. Хома, секр.

Посмертні згадки

СТЕФАНІЯ (МАРШАЛОК) STOWELL, довголітня членкиня Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 122 УНС в Тавнтон, Масс. померла дня, 8-го березня 1963 р. в New Bedford, Mass. Полишила у великому смутку мужа, сестру, і двох братів. Похорон відбувся при участи Родини і Приятелів. В. І. П.

М. Попович, секр.

ТАРЗАН, ч. 5043. „Гарт вбиває!

Велика незграбна постать виступила вперед, ричачи. — Я є Гарт. Могутній ватажок... вбиваю!

"I AM TARZAN," REPLIED THE JUNGLE LORD WARILY "I COME AS A FRIEND"

— А я є Тарзан, — обережно відповів пан джунглів. — Я приходжу як приятель.

THE BEAST-MAN GRIPPED HIS WAR CLUB AND DROOLED "GARTH HAS NO FRIENDS--I KILL!"

Бестія — людина вхопила свою воєнну палицю і, пускаючи слину, сказала: — Ґарт не має приятелів... я Король,